

SÁSKA LÁSZLÓ

Páfrányerdő Afrikában

Most elevenedik meg az őskor a páfrányerdők világában. Nézd csak! Ott, ahol a meleg víz a kis patak felé csobog, papirusznád bóbítás feje hajlik szelíden a vízre. És az apró víz hullámok, melyek a déli napsütésben olyan szép indigókék színben ragyogtak, most vérpíros köpenyt öltöttek magukra. Ládd, az a nagy kerek kőkolosszus mintha eszmélne, s a következő pillanatban óriásteknősé válik. Nagy, lomha teste 30 különál is többet nyom. karvastagságú fejével jobbra-balra figyel, és folytonosan „suissz-suissz” sziszegéssel adja tudtára fajrokonainak, hogy elkövetkezett az órájuk. Este van! Itt is, ott is hasonló teknősök mászkálnak esetlen mozdulatokkal előrehátra. Nagy olajbarna és zöldes testüknek csak a mozgása árulja el, hogy állatok. Mégpedig óriásállatok, s ha az ember megpróbálná, bátran lovagolhatna rajtuk. Most két ilyen óriás egymás mellé kerül, „suissz-suissz”, egyéb nem történik, de amerre motyorognak, a papirusznád erős mozgása elárulja a jelenlétüket. Itt-ott egy másik kisebb teknősbékafajta — a szép kockás-páncéltatú — is megjelenik. Sokan vannak. Vízből feltörő apró szökőkutakat fújnak orrikaikon a magasba. Ez bizony bámulatba ejti az először szemlélőt!

Aztán jó egy óriásgyík is, hossza meghaladja a két méter húsz centit. Pikkelyes bőre most vérvörös a nap bíbor sugaraiban. Ha jól körülnéziünk, látjuk, hogy több is van belőlük. Amott a szomszédos sziklafalon 5-6 is mozog. Ijesztő kép! Ezek az óriásgyíkok ragadozók!

Lábam körül megindulnak a hatalmas testű tarisznyarakok, férfitegyéknél nagyobb, kerek ijesztő külső-

vel... Vastag és kiálló kocsányon ülő nagy szemükkel gyanakodva figyelnek engem. Aztán gyors elhatározással, furcsa, egyoldalú mozgással ők is a víz irányába tartanak. Sok ilyen rák nyüzsög mindenfelé.

Valahol itt mellettem, a páfrány alatt, egy béka kezd dalba nagydoboszerű pufogással... Hangjáról ítélve valóságos óriás lehet. Aztán egy másik, harmadik felel neki, de a békakórusból is kihallatszik az óriási teknősök sziszegő fújtatása. „Suissz-suissz”. A víz itt-ott nagyot csobban... hatalmas testű fekete harscsák vadásznak ottan.

Igen, itt megjelenik előttem a geológiai őskor. Szinte lesújtva állok a nagyszerű természeti csoda hatása alatt! Már-már félni kezdek ezektől a hatalmas termetű állatoktól, mindenik olyan különös, és semmiképpen sem illik bele a jelenkorba... Az óriási teknősök, az óriás kígyók, békák, tarisznyarakok, éjjeli vadászatra induló skorpiók, lomhán mászkáló óriáscsigák megelevenedő világára még egy utolsó pillantást vetek. Ott vannak mind, és ott nyüzsögnek, ott örülnek az afrikai életnek a trópusi alkonyat halotti csendjében, a papirusznád fölējük hajló bóbítái alatt.

A tócsába beömlő meleg forrás vizének párái megsokasodtak. A tejfelszerű fehér párafüggöny vastagon imbolyog a vidék felett. Itt a magasban gomolyog, ott alacsonyan szétterül, itt eltakarja az állatsokadalmat, ott félrelibbenti a fátylat, de csak éppen annyira, hogy az óriás-teknősök magasba nyújtott, figyelő feje szabadon áll. Egyéb nem is látszik az állatból, csak egy magasba nyúló karhosszúságú nyak és annak a végén a háromszögletű fej,

amint „suissz”-sziszegéssel felém fordul és két nagy szemével rám mered. Aztán ismét eltűnik a ránehezítő párák átláthatatlan szövevényében.

A vidék felett megindul a denevérek csapongó serege. Kalap nagyságú bőregerek röpködnek mindenfelé. Egyik-másik a fejem körül olyan közel kapkodja a szárnyra kelt éji rovarokat, hogy érzem a levegő áramlását is...

A gomolygó köd és párák tengerében ezer- meg ezerszámra cikáznak mint fellobbant tűzszikrák, a fénybogarak. Egyikük nagy félkört ír le, majd hirtelen kioltja világító lámpáját, hogy körülötte százan újramezdejkék a játékot.

Földön fekvő faóriások korhadó teste kékesen hideg, foszforeszkáló fényben ragyog, világít maga körül. A fa testén millió és millió, szemmel nem is látható, parányi fényt sugárzó gomba munkálkodik azon, hogy a faóriás testét lassan megeméssze. E gombák világítása nappal nem látható. De ha már besötétedett, akkor ők is felgyújtják apró mécseseket. Világítanak maguk körül, hideg foszforfényt szórnak szét a sötét éjszakában. Ez a jelenség megdöbbenti azt, aki először látja. Csodálatosan szép ez a természeti tü-nemény. Az óriásfa ég, de minden meleg nélkül. Világít, de kézzel nem érzékelhető hideg fényt áraszt magából. És így világít minden faanyag, korhadó farész messze az erdőben.

A földön a redvesedő fák, a levegőben a fénybogarak! Ha egy ilyen világító fát kezünkkel végigsimogatunk, a kezünk is foszforeszkálni kezd a sötétben. Felejthetetlen természeti képet nyújt mindez annak, aki rászánja magát, hogy a trópusi éjszakát a szidamói őserdőben megfigyelje.

(Az „Életem Afrika” című könyv nyomán.)

JESZENSZKY GYULA RAJZA

VIKTOR SZOSZNORA

TÓPARTI HÁZ

Rajzok az asztalomon.
Légy-feszület falamon.
Pára.
Tejszínű holdsugarak
tengere. Fák, mohosak.
Lázás

illatot ont a virág.
Tó-kifutóra kacsák
gyűlnek.
Horga kivette, fura
ó ladikon ki fia
görnyed?

Vadra az erdeje vár,
fészken ül égi madár,
rakva
mézzel a méhkasok is,
csak neki, csak neki nincs
vacka.

Senki se küldi el őt:
– Menj, ne fecseld az időt
többet!
Arra a hal sose jár,
reszket úszója, akár
könnycepp.

Itt a falon csuda van:
óra a súlyával
koccint.
Bámulom ezt a csudát
és ama senki fiát
ott kint.

Bűnös-e, szent a világ?
Ólban a lomha kocák –
szfinkszek.
Szunnyadozó tehének,
almot az éj melegét
hintett.

Alszik a borban a láz.
Holnapi harc a darázs
álma.
Fűbe a mag leperreg,
fordul a föld, fut az est
árnya.

BAKA ISTVÁN fordítása

ZALÁN TIBOR

TÁNC

Sípot nádból készítek,
Ágból botot faragok.
Rókát lyukból kiűzök,
Almát félbe harapok.

Csiklandós a talpam,
Izzadós a sarkam,
Léptem alatt döng a föld.
Lapulevél, méregzöld
Altatja a szomjam.

Ti is fiúk és leányok,
Ingben járók és szoknyások,
Barangolók és ülők,
Óvatosak, szédülők,
Ropjátok velem a táncot!

